

**ГОЛОВНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ
У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ НОТАРІАТУ

**Особливості
реалізації повноважень нотаріуса
як суб'єкта первинного фінансового моніторингу**

2016

Постановка на облік

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», **нотаріус зобов'язаний стати на облік у Держфінмоніторингу як суб'єкт первинного фінансового моніторингу та повідомляти Держфінмоніторинг про зміну відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу та про припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу.**

Інформація, необхідна для взяття нотаріуса на облік, подається в паперовому вигляді.

УВАГА!!! Підтвердженням дотримання строків подання такої інформації, є наявність у нотаріуса документа, виданого оператором поштового зв'язку, що підтверджує факт надсилання відповідної інформації з повідомленням про вручення поштового відправлення.

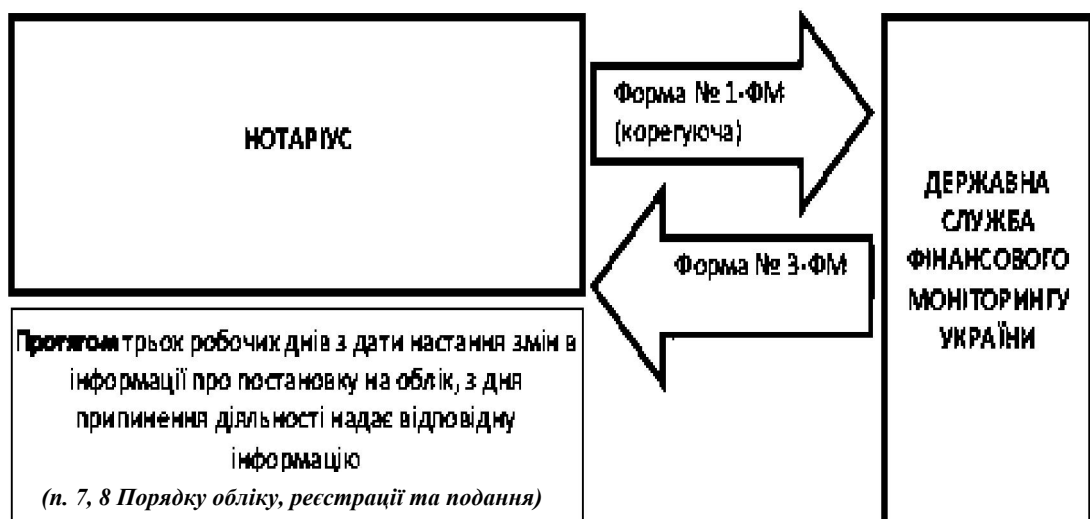
Для того, щоб стати на облік у Держфінмоніторингу, нотаріусу необхідно заповнити форму обліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу (№ 1-ФМ) та направити її до Держфінмоніторингу.

Згідно із абзацом другим пункту 3 Порядку ведення Державною службою фінансового моніторингу обліку суб'єктів первинного фінансового моніторингу, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 №552 (далі - Порядок обліку) у разі коли інформація, необхідна для взяття суб'єкта на облік, належним чином оформлена та подана, Держфінмоніторинг **протягом п'яти робочих днів** з дати її надходження бере такого суб'єкта на облік та присвоює обліковий ідентифікатор.

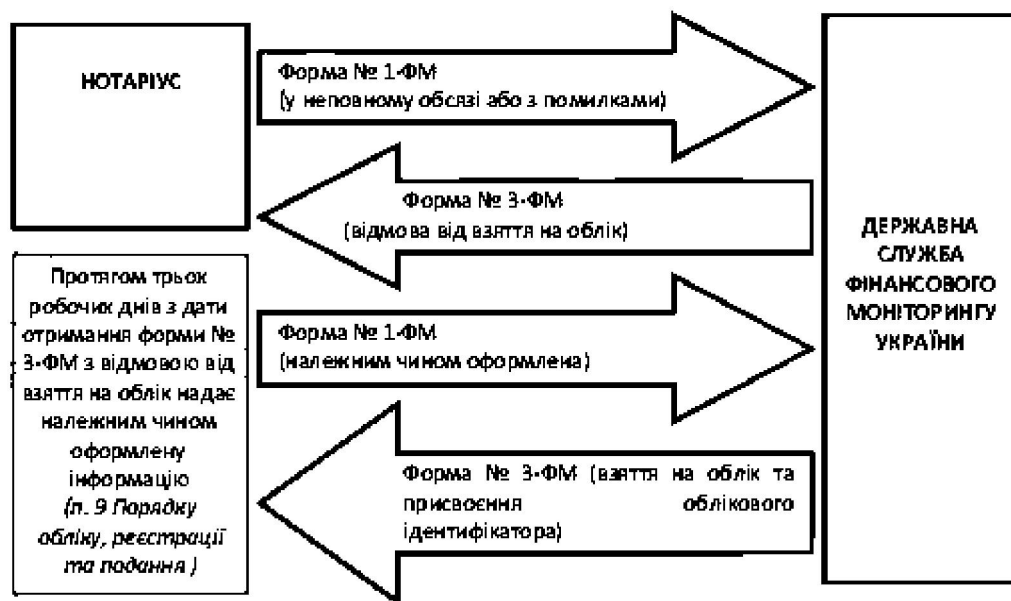
Подання інформації до Держфінмоніторингу у разі зміни відомостей про суб'єкта первинного фінансового моніторингу та про припинення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу

Пунктами 7, 8 Порядку подання інформації для взяття на облік (зняття з обліку) суб'єктів первинного фінансового моніторингу, виявлення та реєстрації, а також подання суб'єктами первинного фінансового моніторингу Державній службі фінансового моніторингу інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, іншої інформації, що може бути пов'язана з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2015 №552 (далі - Порядок обліку, реєстрації та подання) визначено, що інформація про припинення діяльності, необхідна для зняття нотаріуса з обліку, подається в паперовому вигляді та обов'язково повинна містити причини припинення діяльності. Інформація про припинення діяльності надсилається нотаріусом до Держфінмоніторингу **не пізніше трьох робочих днів** з дня настання ВІДПОВІДНОЇ події. У разі зміни інформації, яка подана нотаріусом до Держфінмоніторингу для взяття його на облік, нотаріус протягом трьох робочих днів з дати настання таких змін подає Держфінмоніторингу відповідну інформацію в паперовому або електронному вигляді.

Подання нотаріусом інформації, необхідної для взяття його на облік (зняття з обліку, внесення змін до інформації, яка стала підставою для взяття нотаріуса на облік), не в повному обсязі або з помилками

Відповідно до пункту 9 Порядку обліку, реєстрації та подання у разі подання нотаріусом інформації, необхідної для взяття його на облік (зняття з обліку, внесення змін до інформації, яка стала підставою для взяття нотаріуса на облік), не в повному обсязі або з помилками Держфінмоніторинг повідомляє про це нотаріусу. У такому разі нотаріус протягом трьох робочих днів з дати отримання відповідного повідомлення зобов'язаний подати інформацію в повному обсязі та/або без помилок.

Отримання довідки про присвоєння облікового Ідентифікатора

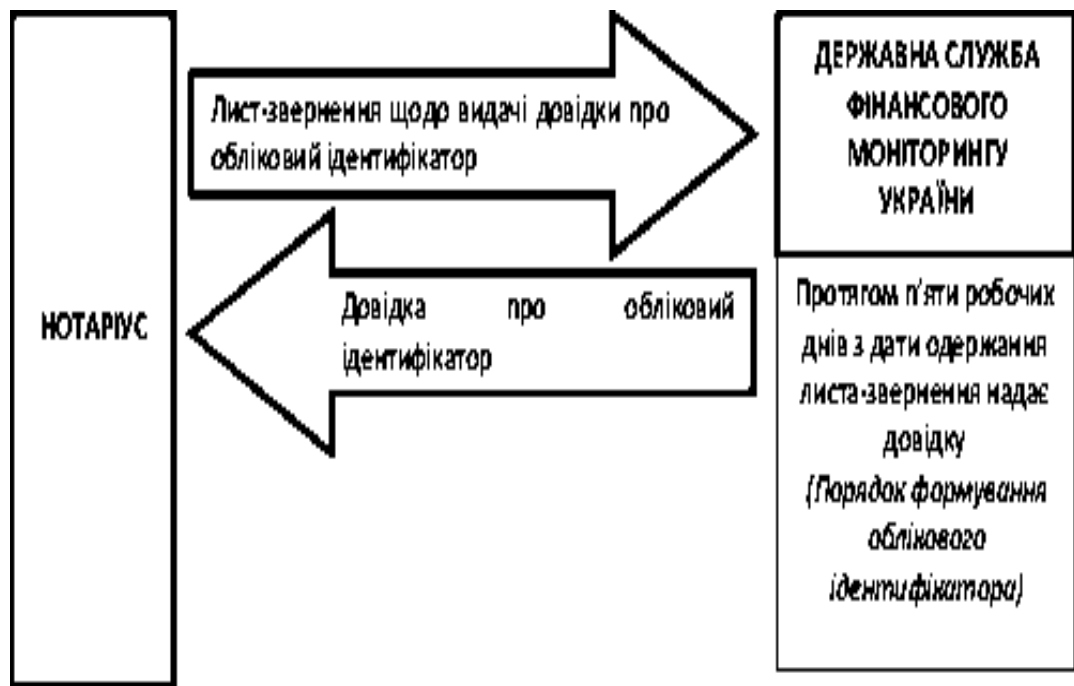
Наказом Міністерства фінансів України від 8 червня 2015 року №542, який зареєстровано у Міністерстві юстиції України 24 червня 2015 року за № 749/27194, затверджено Порядок формування облікового ідентифікатора та надання довідки про обліковий ідентифікатор.

Згідно з цим Порядком, довідка про обліковий ідентифікатор - документ установленого зразка, що надається на вимогу нотаріуса, який став на облік у Держфінмоніторингу, та використовується ним при направленні запитів до державних органів та державних реєстраторів стосовно ідентифікації клієнтів та в інших визначених законодавством випадках.

Порядком встановлено, що у разі потреби отримання довідки про обліковий ідентифікатор нотаріус надсилає до Держфінмоніторингу завірений підписом лист-звернення.

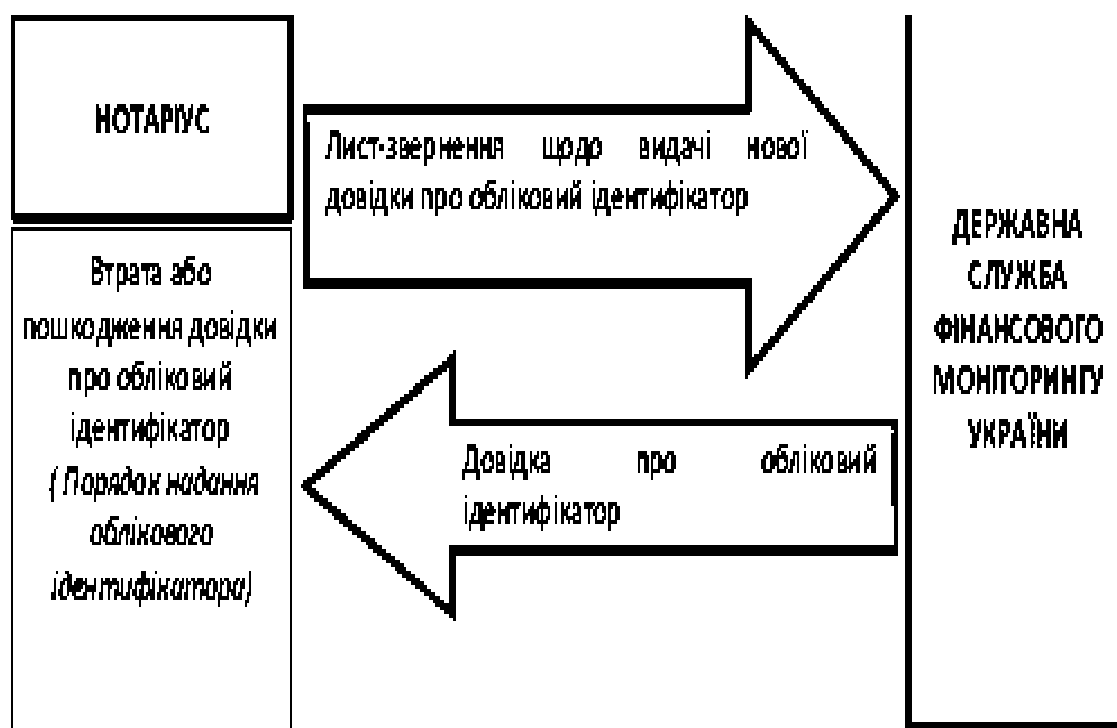
Держфінмоніторинг **протягом п'яти робочих днів** з дати одержання листа-звернення формує та надсилає нотаріусу довідку.

Довідка про обліковий ідентифікатор надсилається за місцезнаходженням нотаріуса.

Відповідно до Порядку формування облікового ідентифікатора та надання довідки про обліковий ідентифікатор, у разі втрати або пошкодження довідки або зміни реквізитів, які не є ключовими, для отримання нової довідки нотаріус подає до Держфінмонгторингу лист-звернення, в якому зазначаються такі обставини.

За результатами розгляду листа-звернення Держфінмонгторинг в установленому порядку надсилає нотаріусу нову довідку.

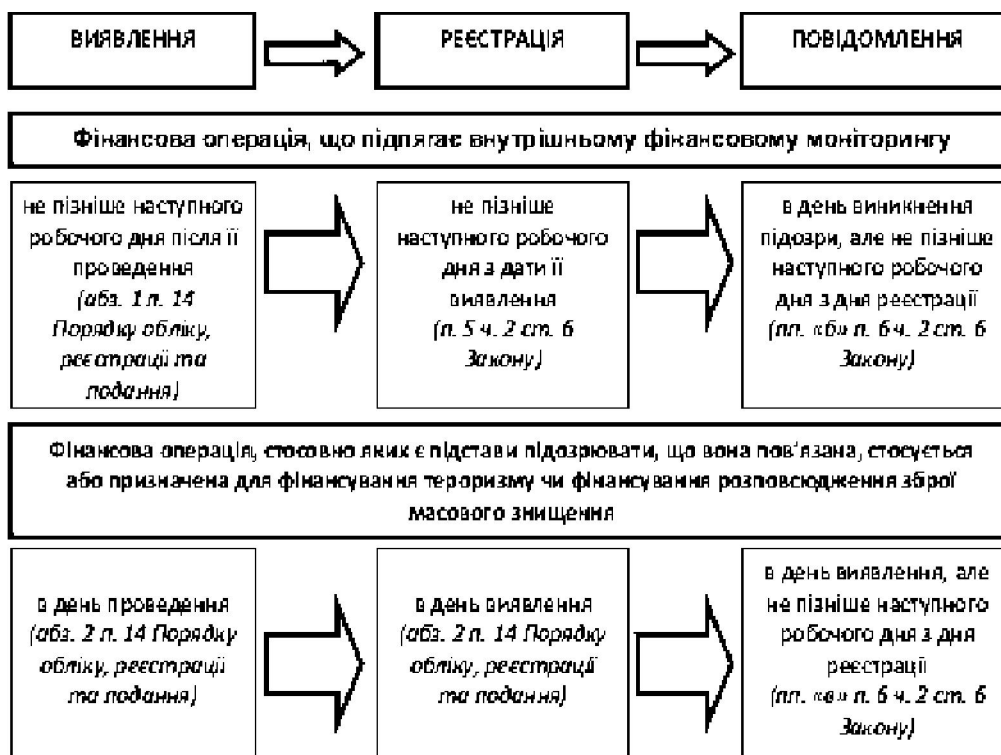
Подання Інформації про фінансові операції

Фінансова операція (в контексті нотаріальної діяльності) - це будь-які дії щодо активів (кошти, майно, майнові і немайнові права), вчинені за допомогою нотаріуса.

Основними обов'язками нотаріуса, як суб'єкта первинного фінансового моніторингу, є:

1. Виявлення фінансових операцій.
2. Реєстрація фінансових операцій
3. Повідомлення до Держфінмоніторингу про зареєстровані фінансові операції

Схематично, виконання цих обов'язків із зазначенням строків їх виконання можна визначити так.

Пунктом 19 Порядку обліку, реєстрації та подання встановлено, що у повідомленні про фінансові операції зазначається інформація про нотаріуса, який його надсилає, та фінансові операції, що внесені до реєстру.

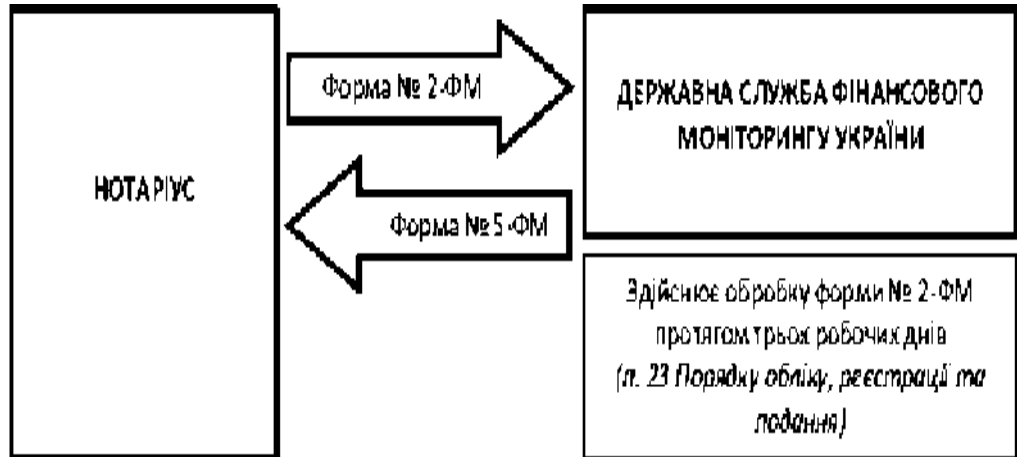
У повідомленні про фінансові операції може зазначатися інформація про одну або кілька фінансових операцій, що внесені до реєстру.

Так, форма № 2-ФМ використовується нотаріусами у таких випадках:

- при реєстрації фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, якщо реєстр ведеться в паперовій формі;
- при роздрукуванні реєстру фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, якщо реєстр ведеться в електронній формі;

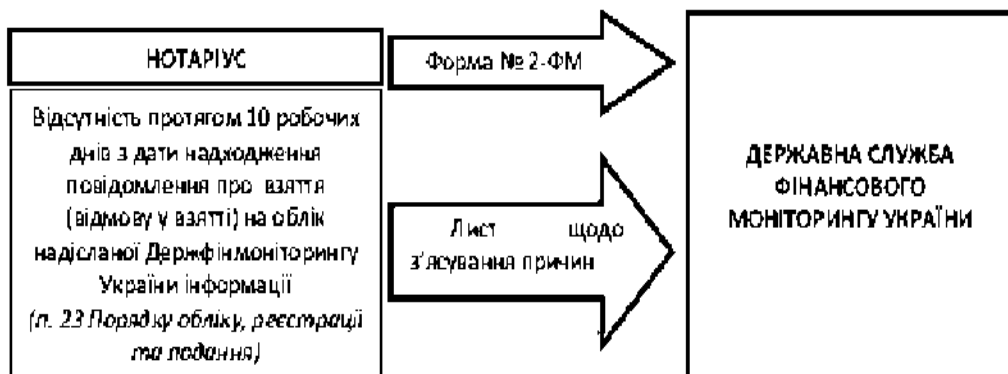
- при поданні інформації до Держфінмоніторингу на паперових носіях.

У відповідь на форму №2-ФМ, якщо вона направляється до Держфінмоніторингу в електронному вигляді, нотаріус отримує від Держфінмоніторингу форму № 5-ФМ.

В свою чергу, згідно із пунктом 23 Порядку обліку, реєстрації та подання якщо з будь-яких причин нотаріус не отримав від Держфінмоніторингу **протягом 10 робочих днів** з дати надходження повідомлення про вручення поштового відправлення або **протягом 20 робочих днів** з дати відправлення інформації про фінансові операції (у разі ненадходження повідомлення про вручення поштового відправлення), або **протягом двох робочих днів** з дати відправлення повідомлення про фінансову операцію в електронному вигляді повідомлення про ВЗЯТТЯ (відмову у ВЗЯТТІ) на облік надісланої Держфінмоніторингу інформації, такий нотаріус повертається до Держфінмоніторингу для з'ясування причини неотримання відповідного повідомлення.

У разі необхідності отримання копії повідомлення про взяття (відмову у взятті) на облік надісланої Держфінмоніторингу інформації про фінансову операцію, нотаріус надсилає до Держфінмоніторингу письмовий запит.

Відповідно до пункту 22 Порядку обліку, реєстрації та подання, у разі отримання від Держфінмоніторингу повідомлення про відмову у взятті інформації про фінансову операцію на облік нотаріус зобов'язаний **протягом трьох робочих днів з дати його надходження** подає Держфінмоніторингу належним чином оформлене повідомлення про фінансову операцію.

Частиною першою статті 10 Закону встановлені випадки за яких нотаріус зобов'язаний та має право відмовитись від встановлення (підтримання) ділових відносин (у тому числі шляхом розірвання ділових відносин), обслуговування або проведення фінансової операції.

У цих випадках, нотаріус зобов'язаний протягом одного робочого дня, але не пізніше наступного робочого дня з дня відмови, повідомити Держфінмоніторинг про проведення операцій щодо зарахування коштів, які надійшли на рахунок такого клієнта, та про осіб, які мають або мали намір встановити ділові відносини та/або провести фінансові операції.

Надання Інформації на запит Держфінмоніторингу

Згідно з пунктом 9 частини другої статті 6 Закону нотаріус зобов'язаний подавати на запит Держфінмоніторингу:

а) додаткову інформацію, що може бути пов'язана з фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення, а також інформацію, яка може бути пов'язана із зупиненням фінансової операції (фінансових операцій) відповідно до Закону - протягом одного робочого дня з дня надходження запиту;

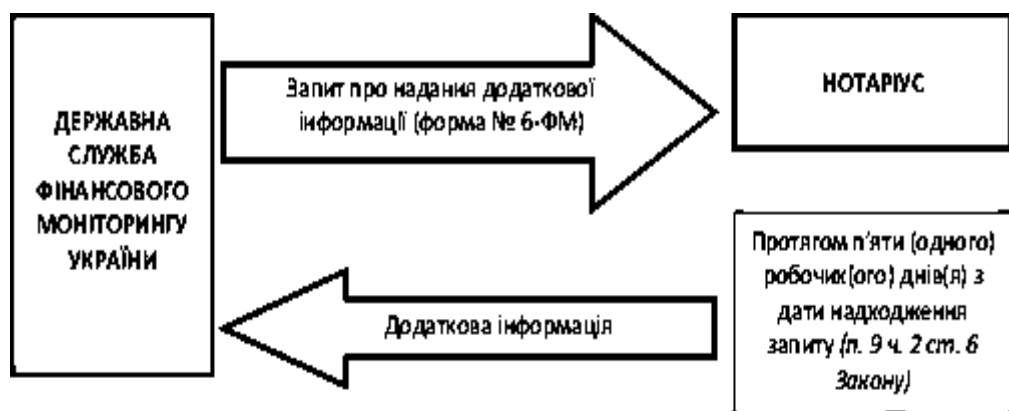
б) іншу, не зазначену вище додаткову інформацію, - протягом п'яти робочих днів з дня надходження запиту або в інший строк, погоджений у встановленому порядку із Держфінмоніторингом.

Запит Держфінмоніторингу оформлюється у вигляді форми № 6-ФМ та повинен суворо відповідати зазначеній формі.

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 20 Закону Держфінмоніторинг має право одержувати від суб'єктів первинного фінансового моніторингу на запит додаткову інформацію.

Відповідно до пункту 25 Порядку обліку, реєстрації та подання інформацію на запит Держфінмоніторингу нотаріус подає в паперовому та/або електронному вигляді разом із супровідним листом, в якому зазначається перелік документів (їх копій), що подаються. Копії документів повинні бути засвідчені підписом нотаріуса, скріпленим печаткою.

Надання інформації на запит Держфінмоніторингу не є розголошенням професійної таємниці.

Крім того, окремо слід виділити обов'язок нотаріуса подавати на запит Держфінмоніторингу додаткову інформацію, необхідну для виконання ним запиту, що надійшов від уповноваженого органу іноземної держави, зокрема інформацію з обмеженим доступом, протягом п'яти робочих днів з дня надходження запиту або в інший строк, погоджений у встановленому порядку із Держфінмоніторингом (пункт 10 частини другої статті 6 Закону).

Відповідно до частини третьої статті 22 Закону одержання Держфінмоніторингом запиту відповідного органу іноземної держави є підставою для витребування ним необхідної для виконання запиту додаткової інформації від органів державної влади, підприємств, установ, організацій та суб'єктів первинного фінансового моніторингу. Вимога Держфінмоніторингу щодо подання інформації, необхідної для виконання запиту відповідного органу іноземної держави, має містити посилання на номер та день реєстрації такого запиту у відповідному реєстрі Держфінмоніторингу.

Документи, що підтверджують факт подання інформації Держфінмоніторингу, зберігаються нотаріусом протягом п'яти років.

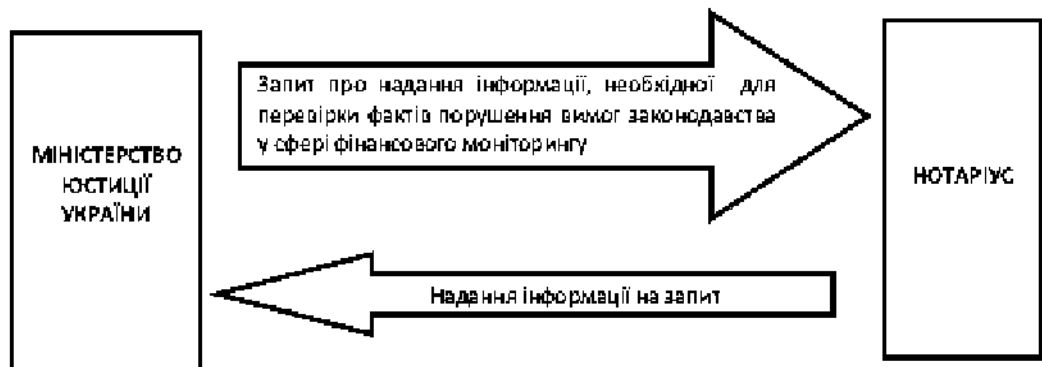
Нотаріус і Міністерство юстиції України

Контрольно-наглядова діяльність

Згідно із пунктом 13 частини другої статті 6 Закону нотаріус зобов'язаний своєчасно та в повному обсязі подавати (оформлювати, засвідчувати) у порядку, встановленому Міністерством юстиції України, на його запит достовірну інформацію, документи, копії документів або витяги з документів, необхідних для виконання Міністерством юстиції України функцій з державного регулювання і нагляду за нотаріусом, у тому числі для перевірки фактів порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, здійснення контролю за виконанням нотаріусом рішень Міністерства юстиції України про застосування санкцій, письмових вимог.

Згідно із пунктом 5 частини першої статті 14 Закону Міністерство юстиції України здійснює щодо нотаріусів державне регулювання і нагляду сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Відповідно до частини третьої статті 14 Закону Мін'юст має право одержувати від нотаріусів інформацію, необхідну для виконання ним функцій з регулювання і нагляду за ними в межах Закону.

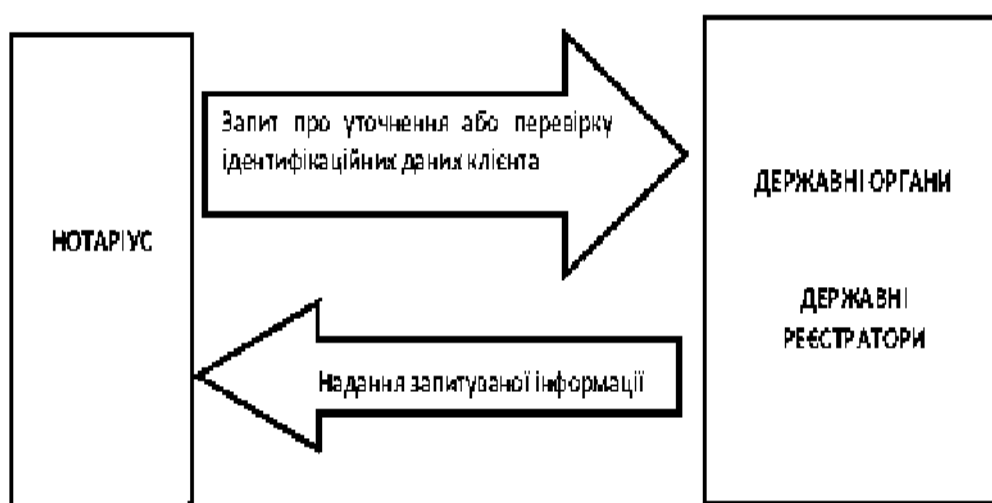

Пунктом 13 частини другої статті 6 Закону для нотаріуса встановлений обов'язок своєчасно та в повному обсязі подавати (оформлювати, засвідчувати) на запит Міністерства юстиції України достовірну інформацію, документи, копії документів або витяги з документів, необхідних для виконання ним функцій з державного регулювання і нагляду, у тому числі для перевірки фактів порушень вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму чи фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, здійснення контролю за виконанням нотаріусом рішень Міністерства юстиції України (його регіональних органів) про застосування санкцій, письмових вимог.

При цьому доступ правоохоронних органів до документів або інформації здійснюється відповідно до вимог законодавства.

Нотаріус та інші державні органи

Частиною шостою статті 9 Закону передбачено, що нотаріус має право витребувати, а державні органи, державні реєстратори зобов'язані **протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту** надати відповідно до законодавства інформацію, що стосується ідентифікації та/або що необхідна для вивчення клієнта, уточнення інформації про нього або проведення поглибленої перевірки клієнта. Зазначена інформація подається безоплатно. Порядок падання інформації визначається Кабінетом Міністрів України.

Право на отримання інформації, що стосується ідентифікації та/або що необхідна для вивчення клієнта, уточнення інформації про нього або проведення поглибленої перевірки клієнта є дуже важливим з точки зору захисту нотаріуса від можливих спроб бути використаним для відмивання коштів або фінансування тероризму. А отже, його необхідно використовувати більш активно.

ГОЛОВНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ЮСТИЦІЇ
У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Майдан Соборний, 1,
м. Житомир, 10014,
тел./факс: (0412) 37-44-93,
e-mail: info@zt.minjust.gov.ua,
<http://www.ztobljust.gov.ua>